

Information

65. årgang. Nr. 029
www.information.dk
Kr. 17,00
€ 2,30

Uafhængig af partipolitiske og økonomiske interesser

Onsdag 4. februar 2009

Skal Den Lille Havfrue flytte til Kina i et halvt år? Det mener et politisk flertal. Men hvad siger turisterne?
SIDE 16-17

Selv om Erdogan blev hyldet for sin kritik af Israel, vil Tyrkiet ikke stoppe militær-samarbejdet med Israel
SIDE 8-9

Vindkraften overhaler alt

I EU udbygges der nu mere med vindkraft end med nogen anden kilde til elproduktion. Også i USA og Kina eksploderer udviklingen. Danmark er næsten nummer sjok i Europa

Energi

af Jørgen Steen Nielsen

20 nye vindmøller er sat i drift i EU hver eneste arbejdsdag i 2008. Vindkraften er nu den energikilde til elproduktion, der vokser hastigst af alle i Europa. Der blev sidste år installeret 10 gange så megen ny europæisk vindkraftkapacitet som kulkraft.

»Tallene viser, at vindenergi uden for enhver diskussion er det foretrukne valg i Europas indsats for at bevæge sig mod ren, indenlandsk og vedvarende energi,« siger Christian Kjær, direktør for den europæiske vindkraft-sammenslutning EWEA.

Helt friske tal fra EWEA viser, at 43 pct. af den ny elproduktionskapacitet, der blev etableret i EU sidste år, var vindmøller. Hermed overhales udbygningen med naturgasfyrede værker, der stod for 35 pct. af den ny kapacitet, mens nye olie- og kulbaserede anlæg bidrog med så lidt som 13 og fire pct. Ny vandkraft sikrede beskedne to pct.

af EU's ny elkapacitet, atomkraften nul pct.

Med en samlet installeret kapacitet på 65.000 Mega-Watt voksede EU's møllepark i 2008 med 15 pct. i forhold til året før og råder nu over, hvad der svarer til fem gange Danmarks samlede elproduktionskapacitet.

Vindkraft er dynamo

Det accelererende vindmølle-eventyr betød, at EU i 2008 lige akkurat overhalede USA, hvor udbygningen også er rekordstor med en årlig vækstrate på hele 50 pct. USA installerede således godt 8.300 MW i nye møller, mens EU-landene nåede knap 8.600 MW.

»Den amerikanske vindkraftindustri resultater i 2008 bekræfter, at vindkraft er en dynamo for økonomien og jobskabelsen og er klar til at levere i forhold til præsidentens appel om at fordoble den vedvarende energiproduktion på tre år,« siger Denise Bode, direktør for den amerikanske vindkraft-sammenslutning AWEA.

De hidsgste vækstrater af alle

oplevede Kina med mere end 100 pct. udvidelse af den nationale møllekapacitet. Det resultat bidrager til, at vindkraftudbygningen globalt oplevede en vækstrate på 28,8 pct. sidste år.

»Tallene taler for sig selv,« siger Steve Sawyer, generalsekretær for vindkraftsektorens globale organisation, GWEC.

»Der er en enorm og voksende global efterspørgsel på CO₂-fri vindkraft, som kan installeres hurtigt og stort set alle steder på kloden. Vindkraften er den eneste teknologi til elproduktion, der kan levere de nødvendige CO₂-reduktioner i den kritiske fase frem til 2020, hvor udledningerne af drivhusgasser må toppe og begynde at falde for at afværge farlige klimaændringer,« mener Sawyer.

Han oplyser, at der nu er 400.000 personer ansat i vindmølleindustrien - et antal der snart vil skulle tælles i millioner. Godt 100.000 af arbejdspladserne findes i EU - hver fjerde heraf i Danmark.

Fortsættes side 8 ...

Tallene viser, at vindenergi uden for enhver diskussion er det foretrukne valg i Europas indsats for at bevæge sig mod ren, indenlandsk og vedvarende energi

Christian Kjær, direktør for den europæiske vindkraft-sammenslutning EWEA

GRAFIK: MEDIEFABRIKKEN

ØKOLOGISK TEATERMENU

SÆSONAKTUELLE RÅVARER - FRA KR. 199,-

Cap Horn Nyhavn 21 Tlf. 33128504 www.caphorn.dk

Bestil program for 2009

16 sider om rejser, fyraftensmøder, seminarer, valgmøder, folkeoplysning, naturvandring og byvandring. Med EU-debat der er mere spændende og mindre fastlåst.

Bestil på hjemmesiden eller giv os et ring.

DEO Oplysningsforbund der arbejder for Demokrati i Europa
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66 - www.deo.dk

DISPUK

Narrative og poststrukturalistiske perspektiver

Samtaler, terapi, coaching, supervision, workshops, kurser & intelligente efteruddannelser for ledere, konsulenter m.m.

Snekkersten & Århus • Telefon 4922 5161
www.dispuk.dk • e-mail: dispuk@dispuk.dk

Fokus **Psykologisk krigsførelse**

De britiske og danske soldater i Helmandprovinsen i Afghanistan forsøger med propaganda at vinde lokalbefolkningens tillid og undergrave Talebans moral. FOTO: NELS OLE ØVISTSCANRY

Flere ord, mindre blod

Krigen i Afghanistan foregår også oppe i lokalbefolkningens hoveder, siger civile og militære eksperter

Propaganda

af Thorbjørn Hein og Maja Panduro

Propaganda. De fleste vil være enige om, at ordet har en negativ klang. Det lugter af Goebbels, af totalitære stater, af løgn, bedrag og tankekontrol, af manipulation. Og ingen kan lide at blive manipuleret. De fleste af os bliver det alligevel, ligesom vi også selv manipulerer.

Når manden deler kommentarer ud, og når kvinden tager parfume på, gør de det, fordi de har et mål, og de forsøger at manipulere sig til at opnå det mål.

»At være imod manipulation er nærmest som at være imod menneskehedens natur,« siger professor i international kommunikation Philip M. Taylor, University of Leeds.

Han har forsket i propaganda i næsten 30 år, og han mener, at det er ubeligt at ryste på næsen af principet om målrettet at ændre andres virkelighedsopfattelse og holdning. Eksempelvis at ændre lokalbefolkningens holdning fra Taleban-sympa-

ti til at tolerere en demokratisk valgt regering i Afghanistan.

»I vestlige demokratier er der en tendens til forskrækkelse over p-ordet. Men propaganda kan bruges både for ondt og for godt.«

Sandhed er et krav

Ifølge Philip M. Taylor er det altså hensigtsmæssigt, bag man skal vurdere, ikke det at bevise propaganda i sig selv. Men propaganda kan udføres mere eller mindre beskiddet. NATO har underlagt sig selv etiske forpligtelser, der afspejler, at alliancen består af demokratier. Desuden distancerer man sig fra p-ordets grimme konnotationer ved en italesættelse: psykologiske operationer, eller psyops.

Oberstløjtnant Steinar Dromnes fra den norske hærstab har en fortid som psyopsrådgiver på topniveau i NATO. Senest, i 2008, var han i Kabul som cheflanlægger af psyops for den internationale styrke i Afghanistan, ISAF.

Han påpeger den centrale forskel i NATO's definitioner af propaganda og psyops: »I psykologiske operati-

»I krig kan man opnå sine mål på den ene eller den anden måde. Det er et valg mellem at overbevise dem eller at blæse hjernen ud på dem. Så må du jo selv tage stilling til, hvad der er værst

Philip M. Taylor, professor i international kommunikation ved University of Leeds.

vil sige, at modtageren ikke må være i tvivl om, hvem der er afsender,« siger oberstløjtnanten.

Planting af usande 'basarryger' benyttes ellers effektivt af Taleban, fortæller han, og er svære at modgå. Men NATO holder sig inden for de selvplagte begrænsninger i vejen mod målet: »Psyops har tre overordnede formål: at fastholde vores venner, overbevise tvivlerne og undergrave fjendens moral. Disse ting arbejder alle for at støtte de militære mål, man i øvrigt har,« siger Steinar Dromnes.

Musa Qala bliver indtaget I slutningen af 2007 stod ISAF-styrkerne i Helmand over for at generobre den Taleban-kontrollerede by Musa Qala. Og til angrebet lagde ISAF, med britiske psyopsenheder i spidsen, en målrettet kampagne til støtte for operationen, fortæller Thomas Nissen fra Forsvarsakademiet.

»Det første, psyopsoperatørerne gør, er at analysere informationsmiljøet i forbindelse med opgaven, altså her at indtage byen. Det betyder, at man identificerer, hvilke

målgrupper der er til stede. Så kigger man på, hvilken adfærd man ønsker, disse målgrupper skal have,« forklarer han.

I Musa Qala-eksemplet var der en stor opgave i at overbevise en tvivlergruppe, nemlig opiumsbanderne, om ISAF's reelle hensigter. Taleban havde iværksat en storstilet rygtekampagne, der påstod, at de internationale

Fokus

Forsvaret overvejer at bruge psykologisk krigsførelse

Forsvarets ledelse har indledt et studium af, hvorvidt træning i såkaldte psykologiske operationer bør prioriteres. Erfaringer fra Irak og Afghanistan har været positive, siger generalmajor Per Pugholm Olsen fra Forsvarskommandoen. Resultatet kan få indflydelse på næste forsvarsforlig

Forsvarspolitik

af Thorbjørn Hein og Maja Panduro

I gamle dage ville man have kaldt det propaganda. I dag bruger NATO begrebet psykologiske operationer for de aktiviteter, der målrettet går efter at ændre for eksempel civile afghaneres oplevelse af virkeligheden.

Det danske forsvarsressourcer inden for psykologiske operationer fremtid i Danmark. Det vil afhænge af studiets resultat.

Ifølge psyops-ekspert Thomas Nissen fra Forsvars-

akademiet ville en opprioritering af psykologiske operationer redde både danske og civile afghanere liv.

»Psyops øger vidensniveauet om, hvorfor vi er der, og hvad vi laver, og minimerer negative rygter om os. Det ændrer perceptionerne i det hele taget. Kan vi højere grad vinde befolkningens accept og forståelse af vores tilstedeværelse, er resultatet en nemmere opgaveløsning og færre bodybags,« siger Thomas Nissen

» Psyops øger vidensniveauet om, hvorfor vi er der, og hvad vi laver, og minimerer negative rygter om os. Kan vi højere grad vinde befolkningens accept og forståelse af vores tilstedeværelse, er resultatet en nemmere opgaveløsning og færre bodybags

Thomas Nissen, psyops-ekspert, Forsvarsakademiet

Information erfarer, at Forsvarskommandoen har iværksat et såkaldt udviklingsstudium af, hvorvidt og hvordan psyops skal inkorporeres i forsåret fremover.

»Erfaringer fra Irak og Afghanistan har givet en klar erkendelse af, at det her er noget, vi skal kunne,« siger generalmajor Per Pugholm Olsen. Han er ansvarlig for strategisk langtidssudvikling i forsåret og medlem af Forsvarskommissionen.

Per Pugholm Olsen understreger, at der endnu ikke er taget nogen konkret beslutning om psykologiske operationer fremtid i Danmark. Det vil afhænge af studiets resultat.

Ifølge psyops-ekspert Thomas Nissen fra Forsvars-

akademiet ville en opprioritering af psykologiske operationer redde både danske og civile afghanere liv.

»Psyops øger vidensniveauet om, hvorfor vi er der, og hvad vi laver, og minimerer negative rygter om os. Det ændrer perceptionerne i det hele taget. Kan vi højere grad vinde befolkningens accept og forståelse af vores tilstedeværelse, er resultatet en nemmere opgaveløsning og færre bodybags,« siger Thomas Nissen

akademiet ville en opprioritering af psykologiske operationer redde både danske og civile afghanere liv.

»Psyops øger vidensniveauet om, hvorfor vi er der, og hvad vi laver, og minimerer negative rygter om os. Det ændrer perceptionerne i det hele taget. Kan vi højere grad vinde befolkningens accept og forståelse af vores tilstedeværelse, er resultatet en nemmere opgaveløsning og færre bodybags,« siger Thomas Nissen

Delt begejstring Oberst Lars Møller fra Hærens Operative Kommando er ansvarlig for hærens uddannelse. Han er skeptisk over strukturen til indføre Taktiske Psyops Teams på nuværende tidspunkt.

»Psyops er nyttigt, men det er der mange ting der er, og man må altid afveje ressourcerne, der er til rådighed. Står det til mig, så er det svært,« siger Lars Møller, som ikke mener, at alle forsvarsopgaver som det danske kan eller skal kunne det hele.

Han påpeger, at de danske styrker i Helmand hellere skal 'læne' psyops-kapaciteter hos briterne, sådan som man i høj grad gør nu, hvor vore allierede til gengæld får støtte fra for eksempel Danmarks kampvogn.

»At læne er udmærket, siger Thomas Nissen, hvis man altså har tidshorisonten til at planlægge, og briterne har ressourcerne til at støtte.

»Men det er langtfra altid, at den tid og de ressourcer er til rådighed, så hvis man effektivt vil understøtte sine operationer med en psyopsenhed, bliver man næsten nødt til at have kapaciteten selv,« siger han.

Undersøgelser af, om psyops skal spille en større rolle i det danske forsvar, kommer kun til at tage fire måneder med planlagt offentliggørelse i slutningen af februar. Normalt tager et tilsvarende udviklingsstudium cirka et år.

Per Pugholm Olsen beklager, at det forsvarets team, som blev udsendt til Helmand, ikke fik lov til at bruge psyops. »Det ville have været en fordel,« siger han.

Han påpeger, at de danske styrker i Helmand hellere skal 'læne' psyops-kapaciteter hos briterne, sådan som man i høj grad gør nu, hvor vore allierede til gengæld får støtte fra for eksempel Danmarks kampvogn.

'Jeg vil hellere overtale folk end skyde dem'

27-årige Ronni Bothmann er en af de få danskere, der har praktisk erfaring med psykologiske operationer i Afghanistan. For ham er det en metode til at undgå at skyde folk

Dansker i Helmand

af Thorbjørn Hein og Maja Panduro

Det var med livet som indsats, hver gang premierløjtnant Ronni Bothmann skubbede geværet om på ryggen og tog sin hjelm af. Snegskytter og selvmordsbombere var altid på udgik efter et let mål i byen Geresik i Helmandprovinsen, som Ronni var udsendt til foråret 2008.

Men sammen med et lille, improviseret såkaldt Taktisk Psyops Team var Ronni på gaden for at tale med de lokale. Så af kom hjelm alligevel, som et signal om tillykke.

Sammen med britiske allierede arbejdede Ronni på at plante bestemte opfattelser

af virkeligheden blandt afghanerne.

»Det, vi gjorde, var dybest set det samme som at sælge cola. Jeg analyserede målgruppen og vurderede, hvorvidt jeg kunne ændre dens holdninger og adfærd. Efter nogle definition er det måske nok manipulation, men skal jeg hellere skyde folk?«

Politiets psykologi

Psyops handler om at skabe tillid til de danske soldater, men lige så vigtigt er det at skabe opbakning til regeringen og de lokale myndigheder.

Ronni fortæller om det afghanske politis dårlige ry i befolkningen. I Ronnis område skete det for eksempel, at politiet tævede borgere, der kom for at anmeldte forbrydelser.

Politifolkene blev sendt på uddannelsesforløb med dansk politi. Samtidig lærte danske og britiske psyopsfolk kampagne målrettet både lokalbefolkningen og betjentene selv.

»Ved på en gang at dygtiggøre betjentene og samtidig

fortælle både dem selv og befolkningen, hvordan en god politimand er, skabte vi en form for bindende kontrakt mellem befolkning og politi, og en faglig stolthed og selvforståelse blandt betjentene.«

Da politifolkene kom tilbage, viste målinger et fald i

» Det, vi gjorde, var dybest set det samme som at sælge cola. Jeg analyserede målgruppen og vurderede, hvordan jeg kunne ændre dens holdninger og adfærd

Ronni Bothmann, premierløjtnant udsendt til Helmandprovinsen i Afghanistan

den oplevede kriminalitet og en stigning i den oplevede tryghed.

Den oplevede tryghed er af stor vigtighed i et område som Helmand, hvor samarbejdet med de lokale ofte vanskeliggøres af frygten for hævn fra Taleban. Og frygten er reel.

I Lashkar Gah havde briterne delt skoletasker ud på flaget et symbol på den nye regering og provokerede derfor talebanerne.

»Så der var børn, som blev tævet, skudt eller kørt med på ryggen,« fortæller Ronni.

Briterne nægde at advare Ronni og kollegerne, inden de fik delt de dødbrennende rygsække ud til brennende i deres lokalområde.

Viden i en lukket kuffet Hjemme i Danmark arbejder Bothmann ikke længere officielt med psyops. Men han bidrager med sin viden til det kommende hold i Helmand, på anmodning fra deres bataljonschef.

»Endnu er det meget på udgangspunkt, og det gør det skrobeltigt. Det kræver kun, at ti mand kører på en mine, og så er der ingen til at vide-referer praktisk psyopsviden. Den nuværende erfaring kører i en lukket kuffet mellem de hold, der afløser hinanden i Afghanistan.«

Ronni frygter det videns-tab, som kan ske, hvis uddannelsen af Taktiske Psyops Teams ikke formaliseres i Danmark. Han er dog ikke i tvivl om, at psyops er en metode for at blive, for blandt andet kommer oplever han stor interesse for det, han har lært. Især fra dem, der selv skal ned til Afghanistan.

»Psyops virker. Selvfølgelig kan du ændre folks adfærd ved at pøse på dem med et genlægg. Men ændringen er ikke langvarig. Hvis vi kan få folk til at gøre det, vil vi, uden at skyde på dem, uden at love noget, vi ikke kan holde, så får vi flere venner, end vi får fjender,« siger Ronni Bothmann.